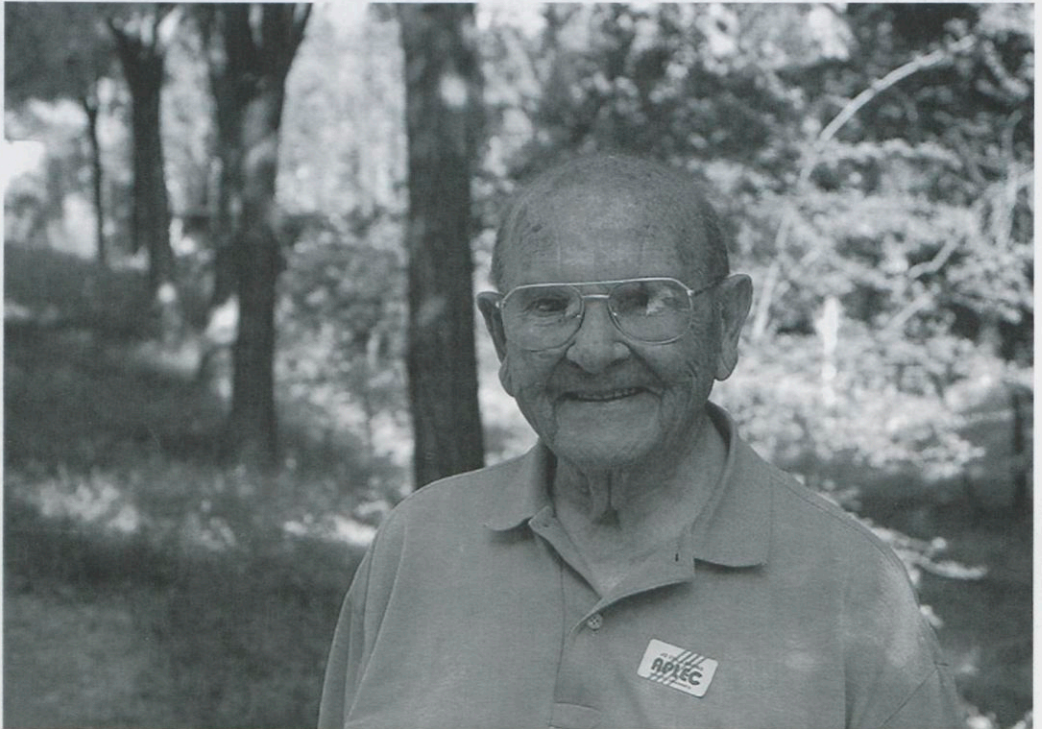

banda municipal es dissolgué i hi hagué una diàspora de músics, tot i que els joves que restaren a la població, decidiren fundar el grup-orquestrina *The Terpsicore*, però calien nous instruments que al poble ningú no podia ensenyar. A Gil li encomanaren el violí i el trombó de vares i, per aprendre'ls, s'apuntà amb Josep Zaragoza, un professor de piano, clarinet i violí que llavors vivia a Gandesa. Amb el professor, a més d'aprendre els nous instruments, s'inicià en harmonia i, per primera vegada, començà a compondre i harmonitzar les seves primeres melodies.

Per millorar els estudis es desplaçà a Barcelona, però fou massa tard, car l'esclat de la Guerra Civil el retornà al seu poble i, ràpidament, fou mobilitzat al front de guerra, fent-se bocins els estudis i les il·lusions. De 1936 a 1945, durant gairebé 10 anys, visqué un període desventurat i infeliç: guerra, camps de concentració, presons, batallons de treballadors... A casa seva eren republicans i catalanistes i en Tomàs ho pagà amb escreix i visqué un vertader calvari, tot i que la música l'ajudà a sobreviure i li reportà algun petit benefici. Acabat el conflicte, retornà al seu poble i li oferiren la direcció de la nova banda musical, alhora que féu arranjaments d'altres peces i composà ballables de tota mena, especial-

Als seus 96 anys, el mestre Tomàs Gil i Membrado viu i ho fa tot a temps de sardana (Foto cedida per Tomàs Gil).